

JAARVERSLAG 2024

Inleiding

In tweeduizendvierentwintig werd op feestelijke wijze het 25-jarig bestaan van Stichting Levende Historie gevierd. In 1999 werd het spel in de Mannenzaal – dat in 1993 gestart was - ondergebracht in deze nieuwe Stichting. Enkele jaren later sloot het spel van het Burgerweeshuis hierbij aan en maakte sindsdien deel uit van Levende Historie. Inmiddels kunnen we spreken van een stabiele en vitale organisatie, die nog steeds werkt vanuit de oorspronkelijke doelstellingen.

Dit jaar werd intern gekenmerkt door verdere ontwikkeling en professionalisering van het spel, en extern door verdere fundering en bekendheid binnen het veld van toerisme en historische kaders binnen Amersfoort.

Nieuwe spelpraktijken die in vorige jaren nog spaarzaam waren, maakten in 2024 een substantieel deel uit van de activiteiten van Stichting Levende Historie. De verdere integratie van de spelersgroepen, het enthousiasme van de spelers en de verder ontwikkelde professionaliteit maakten het mogelijk om in te gaan op verzoeken van extern voor deelname aan incidentele evenementen.

Levende Historie blijkt een niet te missen en vanzelfsprekende partner in het historisch en toeristisch kader van Amersfoort te zijn.

Daarnaast is ook een belangrijke doelstelling van Levende Historie – educatie – in 2024 tot een vast liggend onderdeel geworden.

Kortom: 2024 geeft vertrouwen in de toekomst voor de komende jaren.

Algemeen

De doelstelling van de Stichting Levende Historie blijft ongewijzigd (cf. de statuten) : Het jaarlijks zichtbaar maken van de historische wortels van Amersfoort en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Stichting verwezenlijkt haar doel onder meer door:

- Het organiseren van projecten levende geschiedenis
- Samenwerken met organisaties die een eigen bijdrage leveren aan de doelstelling
- Coördineren van passende uitingen van levende geschiedenis en het verzorgen van bekendheid in brede kring van de activiteiten van Levende Historie Amersfoort.

Naast het levende historisch spel nemen educatieve activiteiten een belangrijke plaats in bij de activiteiten van de Stichting.

Het bestuur bestond in 2024 uit:

- De heer H.C. Schipper, voorzitter
- Mevrouw H. Baars-Bekman, secretaris
- De heer A. de Bruijn, penningmeester
- Mevrouw S. van Dijk-Salters, lid, educatie, coördinatie Mannenzaal
- Mevrouw C. Nonkes, educatie, coördinatie Burgerweeshuis en spelregie
- De heer R. Smulders, lid, promotionele activiteiten
- De heer J. van den Heuvel, lid, algemene zaken en mede-coördinatie Mannenzaal

Het bestuur vergaderde in 2024 zeven maal.

Met externe partijen was er regelmatig overleg:

- Met Gilde Amersfoort over de afstemming van activiteiten
- Met Waterlijn over de afstemming van activiteiten
- Met het bestuur van het Burgerweeshuis, jaarlijks afstemmingsoverleg
- Met de directeur van de Stichting Cultureel Erfgoed van het SintPieters en Bloklands Gasthuis, over afstemming ten aanzien van het gebruik van de Mannenzaal en over toekomst van de samenwerking
- Met de directie en kwartiermaker van museum Amersfoort-in-C over de vormgeving aan de voorgenomen samenwerking vanaf april 2025
- Met overige partijen op toeristisch gebied in het 6-wekelijks Toeristisch overleg.

Activiteiten

Historisch spel in het Burgerweeshuis

In het jaar 2000 heeft Stichting Burgerweeshuis een bedrag geschonken aan de Levende Historie om het spel in het Burgerweeshuis te ontwikkelen. Dit betekent dat er nu al 25 jaar in de zomer bezoekers terug naar het jaar 1600 kunnen gaan en kunnen beleven wat de bewoners van het Burgerweeshuis toentertijd meemaakten.

De Stichting Burgerweeshuis biedt nog altijd ondersteuning aan kinderen die dat nodig hebben en toch niet uit andere bronnen krijgen. Met een knipoog naar de wezenhulp rond 1600 heeft Levende Historie de opbrengst van de kerstopening in 2023 geschonken aan het Burgerweeshuis, waardoor langs die weg weer een kind geholpen kon worden. Zoals gewoonlijk beginnen de nieuwe spelers in het begin van het jaar aan de historische "lessen" onder begeleiding van Hannie Schilperoord. Ze maken ook samen met haar al een begin met de invulling van hun eigen personage. In het Burgerweeshuis heeft iedereen een eigen personage dat daar leeft en/of werkt. Dit is een verschil met de Mannenzaal waar vaste personages zijn.

Als extra training met historische informatie over de gang van zaken in het jaar 1600, hebben we dit jaar een lezing gehad in het Archeologisch Centrum in Amersfoort. Er is ons veel verteld over wat en hoe er gegeten werd in 1600. Ook als extraatje hebben we een rondtocht gehad met het treintje door Amersfoort. Hier werd vanzelfsprekend ook allerlei interessante gegevens over Amersfoort verteld.

De speltrainingen zijn dit jaar gehouden in het Burgerweeshuis. Daarbij hebben we ervoor gekozen om de groep te splitsen op basis van de ruimtes waarin gespeeld werd. Op deze

manier konden de spelers die elke zomer met elkaar in die ruimte spelen, nóg beter op elkaar ingespeeld raken.

Begin mei hebben we, weer samen met Het Gilde, De Keijlijn en de spelers van de Mannenzaal de wandeling De Sterkste Schakel georganiseerd. Deze keer werd in het Burgerweeshuis de jeugd ook ingeschakeld én was één van de acteurs afkomstig uit de spelersgroep van de Mannenzaal. Het was wederom een groot succes. Zelfs zo groot dat we hier de Erfgoedprijs van de provincie Utrecht voor hebben gekregen. Voor volgend jaar (2025) zal er weer een wandeling georganiseerd worden met de titel Sterkste Schouders. Ook hier willen weer veel spelers aan mee werken.

Spelers van het Burgerweeshuis hebben ook aan andere projecten binnen de Levende Historie meegewerkt:

- De herdenking van de opening van de Oosterspoorlijn
- De optocht met de kei ter gelegenheid van het Keistadfeest.
- Amersfoort Aangenaam

De Kerstviering in het Burgerweeshuis heeft dit jaar helaas geen doorgang kunnen vinden omdat er te weinig aanmeldingen van buitenaf waren.

Historisch spel in de Mannenzaal van het Sint Pieters en BLoklands Gasthuis

De traditie van het spel sinds 1991 kon ook dit jaar weer worden voortgezet.

In het voorjaar vonden zeven trainingsbijeenkomsten plaats.

In de maanden juli en augustus werd gedurende de zomervakantieperiode gedurende zeven weken op vier dagen per week gespeeld, en daarnaast was de Mannenzaal op zondag geopend met de museale opstelling en videobeelden van het spel.

Ter voorbereiding en verbetering van de speelvaardigheden van de spelers werden in het voorjaar trainingsbijeenkomsten gehouden voor de spelers en een verteltraining voor de gastheren/-vrouwen.

Gelet op de viervoudige bezetting van de vijf gespeelde rollen was het bij één speeldag per week voor elk van de spelers mogelijk deze vier dagen open te zijn met spel.

Omdat er ook dit jaar op alle zaterdagen vanaf begin april gespeeld kon worden liep deze openstelling geleidelijk over in de openstelling voor vier dagen per week gedurende de zomervakantieweken. Dit maakte een 'generale repetitie' aan het eind van de trainingsperiode in het voorjaar overbodig.

Traditiegetrouw werd het seizoen op 31 augustus afgesloten met de feestelijke viering van de verjaardag van Hare Majesteit Wilhelmina met voor elke speler een oranjebittertje.

Helaas was het als gevolg van verhuur van de Mannenzaal aan Amersfoort-in-C voor hun tentoonstelling SLAAP niet mogelijk om op de zaterdagen in september en augustus te spelen. Dit werd weer enigszins goedge maakt met vier dagen spel in de herfstvakantie.

Met het Gilde Amersfoort waren er afspraken over gecombineerde toegang. Met Waterlijn werd aangesloten bij de door hen aangeboden Vestingvaart met aansluitend bezoek aan de Mannenzaal, op alle zaterdagen van de zomervakantieperiode.

In totaal waren er dit seizoen 2621 bezoekers.

Op het gebied van *educatie* bleek de puzzeltocht voor kinderen van de bovenbouw van het basisonderwijs nog steeds een succes. Hij werd bij zowel groeps- als individuele bezoeken

gebruikt. Met veel enthousiasme werden de antwoorden opgespoord, onder andere door directe vragen van kinderen aan de gastelingen.

Er waren enkele klasgewijze bezoeken van basisschoolleerlingen in het kader van het vak geschiedenis.

Het bureau ArteKino van Angela Manders ontwikkelde in opdracht van de Stichting een uitgewerkt educatieprogramma, gericht op de twee hoogste klassen van het basisonderwijs en de twee eerste klassen van het voortgezet onderwijs. Voor de contactlegging met scholen ('het afzetgebied') is de samenwerking gestart met NEOS-cultuuronderwijs. Binnen het bestuur zijn Sylvia van Dijk-Salters en Carla Nonkes verantwoordelijk voor dit product. Enkele eerste proefrondes zijn gedaan, met positieve respons van de betreffende onderwijsinstellingen.

De afstemming met de eigenaar van de Mannenzaal, i.c. de Stichting Cultureel erfgoed van het Sint Pieters en Bloklands Gasthuis (kortweg StPBG), is in 2024 productief en constructief gebleven.

Twee maal werd overleg gevoerd tussen Stichting Levende Historie, museum Amersfoort-in-C ('het museum') en het St Pieters en Bloklands Gasthuis. De overname van de programmering van de Mannenzaal door het museum was inmiddels beklonken tussen het Gasthuis en het museum. Met het museum werd de afspraak gemaakt dat het spel van Levende Historie een geïntegreerd onderdeel zal zijn van deze programmering. Levende Historie zal daarbij kunnen meeliften in de toegangsvoorwaarden voor het museum, terwijl het museum een jaarlijks vast te stellen vergoeding levert voor het geleverde spel.

De speeltijden zijn (voorlopig d.d. dec. 2024) vastgesteld op alle zaterdagen van het jaar, en op de weekdays donderdag/vrijdag/zaterdag gedurende de meivakantie (één week), de zomervakantie (vanaf eerste of tweede week juli t/m 31 augustus) en in de herfstvakantie (één week), behoudens daarin vallende sluitingsdagen van museum Flehite. Het vakantieprogramma voor Midden-Nederland zal daarin leidend zijn.

Een en ander zal vanaf 15 april ingevoerd worden.

Overige activiteiten

Twee maal was Levende Historie present bij Amersfoort Aangenaam - de welkomst-bijeenkomst van de gemeente Amersfoort voor nieuwe inwoners.

Op **5 en 6 april** werd het project 'de Sterkste Schakel' - een historische wandeling met theatermomenten op de route - uitgevoerd als doorontwikkeling van de eerdere versie 'het geheim van het verdwenen verleden'. Dit is inmiddels een vaste activiteit van Levende Historie geworden. De volgende versie werd voorbereid onder de titel 'de Sterkste Schouder'.

Een bijzondere vermelding verdient de Utrecht Erfgoed Prijs die aan Levende Historie werd toegekend voor deze theaterproductie. De uitreiking vond plaats op de jaarlijkse erfgoeddag in de Domkerk te Utrecht. Het bestond uit een geldbedrag van €1500 en vermelding in enkele periodieken met een interview met de ontwikkelaar/regisseur Carla Nonkes.

Op **14 april** verzorgde Levende Historie een korte sketch voor een bijeenkomst van de Salome-loge van de Vrijmetselaars te Amersfoort.

Op **8 juni** leverde Levende Historie een bijdrage aan het 150 jarig bestaan van het station Maliebaan en de spoorlijnen Amersfoort-Utrecht en Amersfoort-Hilversum. Als passagiers op de perrons en in de historische trein figureerden spelers als 19^e eeuwse personages, tot groot vermaak van de passagiers en veel onderling plezier.

Op **31 augustus** stond Levende Historie centraal bij het vernieuwde Keifeest, zoals dat door een aantal horeca-ondernemers was geïnitieerd. Er werd door handige vrijwilligers een imitatie-kei gemaakt die door de stad gesleept werd, en op de Hof werd het verhaal van Everard Meijster aan het terrassenpubliek verteld.

Op **14 september** was het Burgerweeshuis ter gelegenheid van de OpenMonumenteDag geopend, en op **15 september** namen vrijwilligers van Levende Historie de honneurs waar in de Mannenzaal, waarbij meer dan duizend mensen de zaal bezochten.

Tenslotte lag 2024 precies ingeklemd tussen de Lichtjestocht van december 2023 en de Pelgrimstocht van 3 januari 2025. Aan beide evenementen werd bijgedragen door spelers van Levende Historie.

Financiële verantwoording

De opbrengsten van het Burgerweeshuis, bestaande uit giften en verkopen, waren vergelijkbaar met vorig jaar. En dit gold ook voor de Mannenzaal. Rekening houdend met de directe kosten was zowel het resultaat van de Mannenzaal als Burgerweeshuis positief.

Ook dit jaar hebben wij weer bijdragen van onze sponsors mogen ontvangen, waarvoor dank, en een zeer welkome bijdrage van Rabo Club Support. Bijzonder de giften van SchipperBosch en Waterlijn voor ons jubileum en natuurlijk de Erfgoedprijs die we van de Provincie Utrecht mochten ontvangen.

Fors is geïnvesteerd in het educatieproject, waar we een subsidie van de gemeente Amersfoort voor ontvangen hebben. In 2025 zal dit voortgezet worden.

De Sterkste Schakel kon dankzij bezoekersinkomsten en subsidiebijdragen breakeven draaien.

Dit jaar hebben we extra inkomsten gekregen uit de eenmalige optredens.

Aan opleidingen van vrijwilligers is dit jaar extra geld besteed en ook aan de viering van ons jubileum. Per saldo hebben we het jaar ook in financiële zin positief kunnen afsluiten,

De penningmeester geeft in de bijlage verantwoording van financieel beleid en resultaten.

BIJLAGE**FINANCIËEL VERSLAG 2024**

RESULTATENREKENING	2023		2024	
Sponsoring en donaties		€ 1,350		€ 4,135
Rente		€ 487		€ 852
Burgerweeshuis				
Opbrengsten	€ 2,153		€ 2,067	
Kosten	<u>€ (801)</u>		<u>€ (566)</u>	
Saldo		€ 1,352		€ 1,501
Mannenzaal				
Opbrengsten	€ 14,626		€ 13,475	
Kosten	<u>€ (9,561)</u>		<u>€ (9,994)</u>	
Saldo		€ 5,065		€ 3,481
Educatie				
Opbrengsten	€ 150		€ -	
Kosten	<u>€ (39)</u>		€ -	
Saldo		€ 111		€ -
Nieuwe projecten				
Opbrengsten	€ 4,210		€ 3,596	
Kosten	<u>€ (4,238)</u>		<u>€ (3,746)</u>	
Saldo		€ (28)		€ (150)
Eenmalige optreden				
Opbrengsten	€ 475		€ 2,305	
Kosten	<u>€ (33)</u>		<u>€ (1,259)</u>	
Saldo		€ 442		€ 1,046
Algemene kosten				
Vrijwilligers	€ (1,218)		€ (1,610)	
Opslag	€ (125)		€ (330)	
Website, PR	€ (1,139)		€ (488)	
Administratie	€ (5)		€ (244)	
Bank	€ (610)		€ (519)	
Verzekeringen	€ (60)		€ (114)	
Lustrum	<u>€ -</u>		<u>€ (1,843)</u>	
Totaal algemene kosten		<u>€ (3,157)</u>		<u>€ (5,148)</u>
Resultaat		€ 5,622		€ 5,717